

RECENZJA

rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego

Pana mgr Filipa Sendala

**sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki, w
dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
wszczętym przez Radę Naukową Wydziału Sztuki Nowych Mediów
Polsko- Japońskiej Akademii Technik Komputerowych**

Podczas posiedzenia Rady Naukowej Wydziału Sztuki Nowych Mediów Polsko-
Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w dniu 22.11.2021 zostałam wybrana
do pełnienia roli recenzentki w przewodzie doktorskim mgr Filipa Sendala.

Podstawowe dane o doktorancie

Pan Filip Sendal rozpoczął studia w Akademii Sztuk Pięknych na Wydziale
Grafiki i Malarstwa na kierunku Grafika w roku 1999. Pierwsze swoje kroki w
projektowaniu graficznym stawiał pod kierunkiem prof. Tomasza Bogusławskiego
oraz w pracowni Zdzisława Walickiego i jego asystenta Sławomira Witkowskiego
(obecnego dziekana Wydziału Grafiki ASP Gdańsk). Malarstwo pan Filip studiował
pod kierunkiem prof. Jerzego Ostrogórskiego oraz prof. Henryka Cześnika. Studia
ukończył w roku 2006 dyplomem, którego promotorem był prof. Cezary Paszkowski.

Po uzyskaniu dyplomu doktorant swoją działalność zawodową rozpoczął
współpracą z firmami odzieżowymi (2006 – 2008 ETOS. S.A. właściciel marki
modowej Diverse i Coalition oraz 2013 – 2019 Urban Flavours), co pobudziło go
między innymi do tworzenia mody alternatywnej i stworzenia serii modowej „Nomada
we współczesnym świecie”.

Od 2008 roku nawiązuje wieloletnią współpracę trwającą do dziś z Uniwersytetem
Gdańskim, a właściwie z jego Wydawnictwem, dla którego tworzy projekty okładek,
publikacji naukowych wydawanych przez Uniwersytet Gdański. Jest także z ramienia
Uniwersytetu Gdańskiego wielokrotnym uczestnikiem Międzynarodowych Targów
książki w Krakowie. Jako autor opracowania graficznego przygotował następujące
publikacje:



2013

- „Aborygeni, pierwsi nomadzi.” ISBN 978-83-7865-045-4
- „Galeria Jacka Kaczmarskiego.” ISBN: 978-83-7912-235-6
- „Atlas sozologiczny gmin Polski 2000–2009.” ISBN: 978-83-7865-041-6
- „Sprawozdawcze i zarządcze aspekty rachunkowości środowiskowej.” ISBN: 978-83-7865-142-0

2014

- „Prawo ochrony zabytków.” ISBN 978-83-7865-175-8
- „Pamiętnik z wojny na morzu.” ISBN: 978-83-946-0484-4,

2015

- „Z dziejów kina w Gdańsku w latach 1896-1945.” ISBN: 978-83-7865-160-4
- „Ikona z Manopello prototypem wizerunków Chrystusa”, ISBN: 978-83-7865-139-0
- „Zrównoważony rozwój transportu na tle współczesnych procesów społeczno-gospodarczych.” ISBN:978-83-7865-060-7

W 2018 roku dzięki nabytemu doświadczeniu zawodowemu pan Filip Sendal zostaje wykładowcą w Polsko- Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w Gdańsku gdzie na Wydziale Sztuki Nowych Mediów prowadzi pracownię Grafiki Reklamowej i Multimedialnej oraz zajęcia z DTP (desktop publishing). Jako promotor techniczny współpracuje przy dyplomach. Poniżej nazwiska dyplomantów wraz z tytułami dyplomów, które otrzymały wyróżnienie komisji dyplomującej PJATK:

- Save your friends - edukacyjne akcesoria dla dzieci o tematyce ekologicznej
Martyna Kraus, Gdańsk 2020
- Wideoklip i Impresje Fotograficzne na Temat Utworu
Car Antonina, Gdańsk 2020
- Seria dekoracyjnych grafik i tapet - „WOKÓŁ GEOMETRII”
Kosiorek Emilia, Gdańsk 2020
- Rotterdam. Album fotograficzny,
Otłowski Filip, Gdańsk 2020
- Ptasi kalendarz kwartalny,
Bajor Magdalena, Gdańsk 2020
- Pojazd współczesny,
Popowski Filip, Gdańsk 2020
- Opracowanie graficzne talii kart do gry,
Każmierczak Patrycja, Gdańsk 2020
- Opracowanie graficzne autorskiej serii modowych nadruków -”IKONY XX WIEKU”.,
Kotwicka Aleksandra, Gdańsk 2020
- MUZYKA FILMOWA, opracowanie graficzne promocji wydawnictwa,
Fokczyńska Agata, Gdańsk 2020

- Opracowanie autorskiej książki dla dzieci pt. „NIEWIDY LASU”,
Osojca Iwona, Gdańsk 2020
- Odosobienie,
Szafran Anna, Gdańsk 2020
- Interdyscyplinarne grafiki - „PRACOWNIE ARTYSTÓW”,
Magliocchi Marco, Gdańsk 2020
- Kaszubnik,
Beata Skorowska, Gdańsk 2019
- Seria autorskich grafik cyfrowych inspirowanych kobietami z historii
Europy
Juztyn Garstka, gdańsk 2019
- Kaszubnik,
Beata Skorowska, Gdańsk 2019
- Seria autorskich grafik cyfrowych inspirowanych kobietami historii
Europy,
Justyn Garstka, Gdańsk 2019
- Cykl portretów graficznych inspirowanych twórczością Johna Singera
Sargenta,
Łukasz Okrój, Gdańsk 2019
- Opracowanie graficzne cyklu autorskich wzorów tapet inspirowane
motywem Adama i Ewy na przestrzeni wieków,
Oliwia Wojtasiak, Gdańsk 2019
- Shape your own story, projekt grafik na deski windsurfingowe,
Natalia Łobusik, Gdańsk 2019
- Nie wszystko jest tak jak w bajkach,
Stanislav Moshkivskyi, Gdańsk 2019
- Trupy z literatury Szekspira,
Julia Więckowska, Gdańsk 2019
- Postacie słowiańskie,
Natalia Papka, Gdańsk 2019
- Kalendarz,
Paulina Lejkowska, Gdańsk 2019
- Zwiastun gry wideo pt. Ratatosk,
Piotr Podwojewski, Gdańsk 2019
- Początek, film animowany,
Tetiana Hordieieva, Gdańsk 2019
- Grafiki,
Weronika Woźniewicz, Gdańsk 2019

Niejako równolegle do działalności projektowej i dydaktycznej powstają cykle autorskich sesji fotograficznych. Za efekty tej pracy w 2004 roku doktorant Filip

Sendal otrzymał I miejsce w konkursie Gdańska Grafika Roku zorganizowanym przez Gdańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki. W 2006 zaś roku prezentował je na wystawie Grand Prix Młodej Grafiki Polskiej w Galerii Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki w Krakowie (Organizator: Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki). Był również uczestnikiem międzynarodowej wystawy pt. „Eurografik Kraków - Sankt Petersburg 2006 Most Integracji Kultury Europejskiej, Bridge to European Cultural Integration, Eurografik Kraków - Sant Petersburg” w ramach IV Międzynarodowe Biennale Grafiki. Ten przegląd twórczości miał miejsce w Sankt Petersburg w Rosji w 2006 roku.

Prezentował także swoje prace na następujących wystawach:

2019

- Wystawa Indywidualna pt. Identity, Sztumskie Centrum Kultury, 2019
- Wystawa zbiorowa pt. Zbiorowy Odruch Tworzenia, Stacja Kultura, Rumia, 2019

2020

- Wystawa Indywidualna pt. Identity, Stacja Kultura, Rumia, 2020

2021

- Wystawa Indywidualna pt. Tożsamość, Wojewódzka i miejska biblioteka publiczna im. Josepha C.Korzeniowskiego, Gdańsk, 2021mi
- Wystawa Indywidualna pt. Tożsamość, Galeria Refektarz, Kartuzy, 2021

Recenzja pracy doktorskiej

Grecki filozof Arystoteles twierdził, że dążenie człowieka do samowiedzy, poznania siebie i swojej tożsamości jest powinnością, wręcz obowiązkiem człowieka, gdyż samooszukiwanie się prowadzi do katastrofalnej niemożności dostosowania się do społeczeństwa i rzeczywistości. Na dodatek to człowiecze wnętrze ciągle się zmienia, ulega modyfikacjom jak zauważa Arystoteles.

Doktorant Filip Sendal postępuje zgodnie z tą regułą i przeprowadza wiwisekcję „Tożsamości”. W swojej pracy doktorskiej pt. „Tożsamość. Obraz wyizolowanego człowieka we współczesnym świecie i jego zmienność w reakcji na otaczającą go rzeczywistość.” pan Filip pokazuje nam ową „Tożsamość” na różnych płaszczyznach i zaznacza, że może być ona zmienna w reakcji na otoczenie. Doktorant zakłada też, że „Współczesny świat to świat zmian. Dynamicznych a czasem wręcz gwałtownych przemian...” i trudno się z tym stwierdzeniem nie zgodzić.

Rozprawa doktorska to ogólne przybliżenie samego pojęcia w ujęciu filozoficznym i estetycznym. Sztuka poszukiwania samego siebie, to też sztuka zakładania, tworzenia, noszenia masek. Doktorant podaje przykłady dzieł i artystów, którzy

wywarli wpływ na jego kreacje artystyczne, którzy są mu bliscy na płaszczyźnie „Tożsamości”. Nawiązując do własnej twórczości uzasadnia wybór „ciała” jako podstawowej materii dla swoich działań artystycznych oraz dobór użytych pozostałych materiałów. Opisuje genezę i strukturę powstania cyklu składającego się na rozprawę doktorską, przeplata własnymi przemyśleniami, a także uzupełnia o wątek autobiograficzny. Całość dysertacji jest napisana ze zrozumieniem i dogłębnym rozpoznaniem tematu w sposób zwięzły i „nieprzegadany”. Tekst przeczytałam z niemałym zainteresowaniem i uwagą. Czyta się go łatwo, gdyż napisany czytelną czcionką z wyjustowanymi hasłami, wzbogacony o ilustracje nie pozwala na znudzenie. Dwie spójne publikacje zawierające odpowiednio tekst i reprodukcje, są rzetelnie przygotowane i pozwalają recenzentowi na zapoznanie się i klarowny osąd.

Cykl „Tożsamość” będący immanentną częścią pracy doktorskiej to: 12 prac drukowanych UV bezpośrednio na materiale, w formacie 120 x 180 cm oraz krótkometrażowy 60-cio sekundowy film przygotowany w formacie 1920 x 1080m (Full HD). Wielkoformatowe grafiki wprost krzyczą – „Nie mamy nic do ukrycia!” Świetnie nadają się do ekspozycji w dużych przestrzeniach, są monumentalne. Z drugiej jednakże strony artysta Filip Sendal podpowiada nam, że to tylko maska/kamuflaż. Bo jednocześnie możemy zagłębić się w każdy szczegół bogatej faktury, dostrzec detal, odnaleźć całą gamę światłocienia. Wymyślna kompozycja wijących się po ciemnych powierzchniach podświetlonych płaszczyzn pokazuje struktury światła na chropowatych powierzchniach. Owe kompozycje to ciała modelki, które dostrzegamy dopiero po chwili, a może właściwie nie powinniśmy tego zrobić. „Ciało stało się w moich pracach istotnym nośnikiem idei.” pisze doktorant i cytując Izabelę Kowalczyk dodaje „...nie sposób odrzucić jego materialności. Jest ono jednym z podstawowych obszarów definiowania tożsamości”. Nie dostrzeganie cech indywidualizmu w modelu, podkreślanie anonimowości wytwarza w nas chęć poszukiwań tytułowej „Tożsamości”, Wybór owego obszaru jest konsekwentny i w pełni świadomy. Twórczość doktoranta osadzona jest, zakorzeniona w świecie materii, skoncentrowana na naturze, gdyż wywodzi się bezpośrednio od fotografii, jest też rodzajem body-art, ale ten sposób kreacji daleko wykracza poza zwykłą fotograficzną realność lub też zdobienie ciał na rzecz autonomii i odrębności. Nawet użycie zielonego związane jest przecież z naturą, przyrodą.

Animacja jak nazywa 1 – minutowy utwór plastycznie – muzyczny sam autor to wg mnie rodzaj clipu, składanki nieruchomych obrazów i być może wolałabym, żeby uruchomić obiekty, pokazać ich ruch i zmienność. Rozumiem natomiast zaangażowanie pana Filipa Sendala i chęć pokazania jak największego spektrum swoich możliwości technologicznych oraz nieprzeparłe pragnienie zestawienia ze sobą, porównania efektów różnorodnych technologii. Formy ruchomej z monumentalną grafiką cyfrową. Ciekawi mnie również jak pan Filip sam nazywa swoją metodę pracy, biorąc pod uwagę aspekt technologiczny.



Muszę też wspomnieć o rodzajach używanych przez pana Filipa substancji: piasek, brokat i farba fluorescencyjna. Oprócz autorskiej technologii posługiwanie się nimi nadaje kreacjom klimat niepowtarzalności i przemijania jednocześnie. Zdajemy sobie sprawę, że piasek odpadnie, brokat przestanie świecić, farba się złuszczy. Każde zgięcie ciała modelki spowoduje polepszenie lub pogorszenie ujęcia. Wszystko to kwestia tylko chwili. Kontrola nad maskami jest możliwa, ale tylko do pewnego momentu. Wszystko się zmienia. Przemija...

A właściwie może nie? Może da się ten proces spowolnić. Autor cyklu „Tożsamość” przez unifikację sprowadza też modele do poziomu tematu – przedmiotu – instalacji artystycznej – „tylko” Dzieł Sztuki. Są to odrębne byty, ale jakże bardzo samotne. Proszę mi pozwolić na osobistą dygresję w tym miejscu. Właściwie od początku gdy tylko zapoznałam się tematem i z dokumentacją nie mogłam uciec od myśli, że Praca Doktorska Filipa Sendala byłaby doskonałym przedstawieniem, uzupełnieniem książki pt. „Klara i półmrok” Jose Carlosa Somozy. Książka ta w swej warstwie fabularnej jest zwykłym thrillerem. Akcja jej rozgrywa się w przyszłości, w roku 2006 kiedy już nikt nie maluje olejami na płótnie, bo po co, to anachroniczne. Prawda, że brzmi znajomo? Świat sztuki to hiperdramatyzm, unowocześniona forma *body-art.*, w której odpowiednio przeszkoleni i ukształtowani ludzie, zwani „płótnami”, w rękach mistrzów stają się dziełami, wystawianymi w najznamienitszych galeriach. Są gwiazdami, zarabiają krocie. Oddają swoje ciało, by być Sztuką, ich ciała to bezduszne przedmioty, ale ich dusze, człowieczeństwo, prawdziwa tożsamość przynależą tylko do nich. Ta powieść traktuje o sztuce, samotności i izolacji. W tym kontekście pańska praca zyskuje dla mnie nową odsłonę, kolejną Tożsamość.

Oczywista jest dla mnie też sama polaryzacja skali samowiedzy cytując Arystotelesa jaka z pewnością zachodzi w samym artyście – Filipie Sendalu. Rozdzielenie między Projektantem a Artystą. Poszukiwanie przez niego samego „Tożsamości” w świecie designu, który rządzi się swoimi prawami finansowymi i gustami klientów, które należy mieć na względzie oraz w świecie Sztuki, co dla niego też nie jest łatwe.

Jak sam o sobie pisze „Odkąd sięgam pamięcią w moim rodzinnym domu mówiło się o sztuce i sztukę się tworzyło... Obserwacje procesu twórczego, natchnienia, siły wyrazu, aktu tworzenia..... a być może poszukiwanie siebie – to stanie się również moją drogą.” Będąc absolwentką ASP oddałabym wiele za te rodzinne „obserwacje tworzenia” i „rozmowy o sztuce”. Z dzisiejszej perspektywy, kierując się doświadczeniem zdaję sobie sprawę, że ja mogłam i stale mogę odczuwać niczym nie zmacona wolność w sztuce, zaczynałam od przysłowiowego „zera”. Pan Filip Sendal startował już z pewnym bagażem, od którego musiał się uwolnić przy jednoczesnym z niego korzystaniu, ciężko odrzucić więzy krwi, bagaż doświadczeń poprzednich pokoleń.

Konkluzja

Przedstawiona do oceny praca artystyczna doktoranta Filipa Sendala jest dziełem oryginalnym, o dużej wartości artystycznej. Jest spójna, wielopłaszczyznowa i nowatorska. Głównym tematem pracy, zarówno części pisemnej jak i artystycznej jest „Tożsamość” jej odmiany i zmienność, to nowe zakresy odczytania pojęcia. Symultanicznie doktorant udowadnia, że szukając Tożsamości nakładamy kolejne maski pozostając zupełnie osamotnieni w poszukiwaniu swojego „Ja”. Co jest widoczne szczególnie w cyklu prac „Tożsamość”. Pan Filip Sendal poszukując światła jest zafascynowany ciemnością. Choć warto podkreślić, że obydwie części są immanentną częścią doktoratu, co czyni go spójnym i jest zaletą. Autor nie boi się nowatorskich i niekonwencjonalnych rozwiązań.

Dlatego z całym przekonaniem popieram wniosek o nadanie stopnia doktora sztuk plastycznych w dziedzinie: sztuka, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki dla mgr Filipa Sendala.

Z poważaniem prof. ASP dr hab. Magdalena Hanysz - Stefańska

Magdalena Hanysz - Stefańska